

værdig professor ved den lærde højskole i Lausanne, *Charles Secrétan*, som efter et langt livs erfaringer og granskninger hæver sin vægtige stemme i denne sag. I sin afhandling om »Kvinden og retten« siger han med slående sandhed: »Der- som mændene skal tage bestemmelse om kvindens virksomhedsområde, hvor det gælder hendes højeste interesser, bør kvinderne på den anden side have ret til at bestemme om mandens dér, hvor han er lige så stærkt interesseret.« »Hvorledes« — fortsætter han — »denne opgave end må løses, er det tydeligt, at de eneste virkelige rettigheder er de, som ere garanterede, og at de politiske rettigheder udgør de eneste garantier for de sociale; at det ene køns frihed, når det nødes til at antage den lod, det andet køn påtvinger det, uden at kunne ændre den, ikke fortjæner navn af frihed; og at, hvad kvinden under disse forhold kalder sin ejendom, i virkeligheden er en andens, medens hendes stilling er en trældommens og hendes legale personlighed kun en fiktion.« Det er derfor personligheden, som det gælder at frigøre. »Spørgsmålet om kvindens politiske rettigheder er det afgjort fremherskende på dette område. At nægte kvinden stemmeret er at forholde hende en rettighed, at hindre hendes personlighed i at træde frem; det er at fastholde grundsætningen om, at kvinden ikke har en egen tilværelse for sig selv, men ene og alene er til som et middel til at forplante, forhøje og forsøge vor tilværelse Jeg leder forgæves efter et eksempel på, at en styrende klasse med fuld ærlighed har udøvet sin magt i en andens interesse eller til lige fordel for alle. Her ligger forklaringen og måske undskyldningen for denne sælsomme, uhørte paradoks: almindelig stemmeret. Men så længe det »svage« køn er udelukket fra deltagelse i statssagerne, så længe gives der ingen almindelig stemmeret.«

Men — siger *Secrétan* i slutningen af sin afhandling — »forandringen skal foregå lidt efter lidt og næsten umærkelig.«

Formålet skal vel stilles højt, for at det kan stå klart. Men de ligeste linier fra os til det er i virkeligheden de, som ikke fører hurtigst til målet. Små fremskridt, som lykkes, er bedre end forsøg på store, som mislykkes. Straks at opstille kvindens *politiske* stemmeret som umiddelbart programpunkt kan muligvis snarere skade end gavne sagen. At opstille den *kommunale* vil naturligvis have så meget større sandsynlighed